

Hvis nu denne Industri kunde siges at være uden Betydning for Landet og savnende alle Betingelser for gunstigere Livsvilkaar herhjemme, medens den Told, i Ly af hvilken den førte sin Tilværelse, var en Ulempe for andre Industrigræne eller for det Almene, kunde man heri finde en Motivering til at overlade den til sin Skæbne og lade de betydelige Kapitaler og den store Arbeidskraft, som denne Industri saavel direkte som indirekte lægger Beslag paa, ligesaa godt først som sidst tage det store Tab, som en Standsning uundgaeligt medfører; men dette er saa langt fra at være Tilfældet, at den indenlandske Oliemølle-Industri tværtimod maa siges at være af væsentlig Betydning for Landet og ikke er uden Haab om gunstigere Livsvilkaar, medens Beskyttelsestolden er uden Betydning saavel for det enkelte Individ som for andre Industrigræne, da Forbruget af de Olier, om hvilke der her er Tale, er saa ringe for den Enkeltes Bedkommende, at den nuværende Toldbeskyttelse ikke kan føles.

Den Betydning, som Oliemølle-Industrien har for Landet, er navnlig, at den skaffer Landmanden de til Kvægledning og Kalveopdrætning og i det Hele taget som Kreaturfoder saa værdifulde Hørfærøger eller saakaldte Vintager til en væsentlig billigere Pris, end saadanne Rager, selv af ringere Kvalitet, kunne indføres fra Udlandet, og Narfagen hertil er igjen den, at Forbruget af Vintager her i Landet, Skjøndt det er i stadig jevn Aftagen og for Eksempel i de sidste 10 Aar er steget med ca. 100 pCt., dog endnu neppe udgjør Halvdelen af, hvad der produceres heri Landet. Resten maa exporteres til Holland eller England, hvorfør den indbyrdes Konkurrence mellem Fabrikkerne for at undgaa Exporten holder Priserne paa, hvad der sælges herhjemme, i Lavmaal med, hvad der kan opnaas ved Export, og derved blive Priserne her i Landet betydeligt lavere, end hvis Vintagerne skulde indføres fra Udlandet, og fra de indenlandske Fabrikker er der i de sidste 3 Aar gennemsnitligt solgt 7,440,000 Pund af denne Vare aarligt her i Landet.

Med den ovenfor nævnte stedsundne Fremgang i det indenlandske Forbrug af Vintager for Die og med den Udfigt, der ifølge alle Udtalelser paa Landmandsmøder er for, at Kreaturledning fremdeles vil blive en Støtte for Landbruget herhjemme, tør man sikkert beregne, at Forbruget af denne Vare fremdeles vil være i stadig Aftagen, og at derfor Landbruget i steds høiere Grad vil nyde Godt af den indenlandske Produktion.

Som tidligere berørt, have Fabrikkerne heri Landet trods de største Anstrængelser alt i flere Aar ikke kunnet optage Konkurrencen med Udlandet fuldt ud, og hvad der navnlig gjør de indenlandske Fabrikkers Stilling saa slet, er, foruden det alt Berørte, at Afsetningen for en væsentlig Del af Produktionen maa søges i Udlandet, den Omstændighed, at intet af de Raaprodukter, som Oliemøllerne anvende, nemlig Raps, Hørfærø, Dobber og Hampfærø for Liden dyrkes her i Landet.

Det har ingenlunde altid været saa. Medens man nu, selv om man reiser Landet rundt, kun sjældent har det smukke Syn, som en blomstrende Rapsmark frembyder, var det for 15 à 20 Aar siden ganske anderledes. Skjøndt Forbruget af Raps dengang var uden Sammenligning større end nu, da Rapsolien dengang blev almindelig anvendt til Belysning, avledes der her i Landet ikke blot nok til det indenlandske Forbrug, men Exporten af Raps var dengang endog saa meget betydelig. Ifølge „Kongeriget Danmarks Statistik“ ved Hr. Marius Gad (1ste Hefte Side Nr. 72) udførtes saaledes i Aaret 1865—66 henvend 150,000 Lønder Raps her fra Landet. Som det er gaaet med Dyrkningen af Raps, er det gaaet med Dyrkningen af Hør, der tidligere, navnlig i visse Egne af Landet, var meget almindelig — det Areal, der i 1866 var besaaet med Hør, udgjorde saaledes 17,658 Td. Land — men i de senere Aar er Hørvælden aftaget saa betydeligt, at den for Liden er helt forsvindende. Smidlertid turde et Omslag i Landbrugernes Stemning herhjemme med Hensyn til Dyrkningen af Raps og Hør vel ikke være utænkeligt, og hvilken Fordel det vilde være for den indenlandske Oliemølle-Industri, om den kunde forsynes med sine Raaprodukter her fra Landet istedetfor, som nu, at maatte hente dem fra Udlandet, behøver jo ikke nærmere at paavises, thi det er jo netop med de Lande, der producere Raps og Hørfærø eller, som England, have den direkte Forbindelse med Ostindien, hvorfra der aarligt udføres 3 à 4 Millioner Lønder Hørfærø, at den indenlandske Industri ikke magter at tage Kampen op, og skulde det Omslag finde Sted i Landbruget her, at Raps og Hørfærø atter avledes i en væsentlig Udstrækning, vilde det jo aabenbart være af ikke mindre Betydning for Landmændene, at der fandtes Oliemøller her i Landet end omvendt for Møllerne, at her dyrkes Oliefrø-Planter.

Wil man til det Foranståede indvende, at Oliemølle-Industrien ligeledes anraabte om Beskyttelse, dengang da Dyrkningen af Raps var almindelig her i Landet, da maa man ikke glemme, at nævnte Industri fik den samme Støtte, som den lidt efter lidt senere har erholdt i de stigende Priser paa Fabrikationens Biprodukt — Ragerne, der dengang næsten vare værdiløse og slet ikke bleve anvendte herhjemme.

Det er navnlig fra Holland, Belgien og England, at der aarligt er indført Olie her i Landet trods den bestaaende Beskyttelse. Sidstnævnte Land, hvis Forbrug af Vintager langt overstiger de derværende Fabrikkers kolossale Produktion, har foruden dette Fortrin og de betydelige Fordele,